

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
DROHOBYCH IVAN FRANKO STATE PEDAGOGICAL UNIVERSITY
YOUNG SCIENTISTS COUNCIL

ISSN 2308-4855 (Print)
ISSN 2308-4863 (Online)

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ГУМАНІТАРНИХ НАУК:

**Міжвузівський збірник наукових праць молодих
вчених Дрогобицького державного педагогічного
університету імені Івана Франка**

HUMANITIES SCIENCE CURRENT ISSUES:

**Interuniversity collection of Drohobych
Ivan Franko State Pedagogical University
Young Scientists Research Papers**

ВИПУСК 43. ТОМ 1
ISSUE 43. VOLUME 1

Видавничий дім
«Гельветика»
2021

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
(протокол № 14 від 25.11.2021)*

Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, І. Зимомяр]. – Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2021. – Вип. 43. Том 1. – 282 с.

Видання розраховане на тих, хто цікавиться питаннями розвитку педагогіки вищої школи, а також філології, мистецтвознавства, психології.

Редакційна колегія:

Пантюк М.П. – головний редактор, доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Душний А.І.** – співредактор, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка), член-кореспондент (Міжнародна академія наук педагогічної освіти); **Дмитрів І.І.** – відповідальний секретар, кандидат філологічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Андрєєв В.М.** – доктор історичних наук, професор (Київський університет імені Бориса Грінченка); **Бермес І.Л.** – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри (Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка); **Галів М.Д.** – доктор педагогічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Галик В.М.** – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Гжесяк Ян** – доктор габілітований, надзвичайний професор кафедри (Державна вища професійна школа); **Гриченко Г.З.** – кандидат історичних наук, старший викладач кафедри (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Дутчак В.Г.** – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри (Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника); **Засць В.М.** – кандидат мистецтвознавства, заступник декана факультету народних інструментів (Національна музична академія України імені Петра Чайковського); **Зимомяр І.М.** – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри (Ужгородський національний університет); **Іванишин П.В.** – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Корсак Р.В.** – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри (Ужгородський національний університет); **Кравчик М.О.** – кандидат філософських наук, доцент (Міжнародний гуманітарний університет); **Маршалек-Кава Джоанна** – доктор наук, доцент (Університет Ніколая Коперника в Торуні, Торунь, Польща); **Масненко В.В.** – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри (Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького); **Мафтин Н.В.** – доктор філологічних наук, професор (Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника); **Мацьків П.В.** – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Невмержицька О.В.** – доктор педагогічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Оршанський Л.В.** – доктор педагогічних наук, професор, завідувач (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Пантюк Т.І.** – доктор педагогічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Петречко О.М.** – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Печарський А.Я.** – доктор філологічних наук, професор (Львівський національний університет імені Івана Франка); **Синкевич Н.Т.** – кандидат мистецтвознавства (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Ситник О.М.** – доктор історичних наук, доцент, завідувач кафедри (Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького); **Сташевська І.О.** – доктор педагогічних наук, професор, проректор з навчальної роботи (Харківська державна академія культури), заслужений діяч мистецтв України, академік (Міжнародна академія наук педагогічної освіти); **Сташевський А.Я.** – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри (Харківська державна академія культури), заслужений діяч мистецтв України, академік (Міжнародна академія інформатизації); **Стецик Ю.О.** – доктор історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Стреначикова Марія** – доктор наук (doc. CSc., PhD.), (Академія мистецтв у Банській Бистриці); **Тельвак В.П.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Устименко-Косоріч О.А.** – кандидат мистецтвознавства, доктор педагогічних наук, професор, директор навчально-наукового інституту культури і мистецтв (Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка); **Чик Д.Ч.** – доктор філологічних наук, доцент (Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія імені Тараса Шевченка); **Яворська Г.Х.** – доктор педагогічних наук, професор (Міжнародний гуманітарний університет); **Янишин Б.М.** – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник (Інститут історії України НАН України); **Яремчук В.П.** – доктор історичних наук, професор (Національний університет «Острозька академія»).

Збірник індексується в міжнародній базі даних Index Copernicus International.

На підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 6143 від 28.12.2019 р. (додаток 4) журнал внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») у галузі педагогічних наук (011 – Освітні, педагогічні науки, 012 – Дошкільна освіта, 013 – Початкова освіта, 014 – Середня освіта (за предметними спеціалізаціями), 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями), 016 – Спеціальна освіта).

На підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 409 від 17.03.2020 р. (додаток 1) журнал внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») у галузі філологічних наук (035 – Філологія) та у галузі культури і мистецтва (022 – Дизайн, 023 – Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація, 024 – Хореографія, 025 – Музичне мистецтво, 026 – Сценічне мистецтво, 027 – Музезнавство, пам'яткознавство, 028 – Менеджмент соціокультурної діяльності).

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка» Серія КВ № 19906-9706Р від 14.05.2013 р.

Усі електронні версії статей збірника оприлюднюються на офіційному сайті видання www.aphn-journal.in.ua

Редакційна колегія не обов'язково поділяє позицію, висловлену авторами у статтях, та не несе відповідальності за достовірність наведених даних та посилань.

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.

Засновник і видавець – Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, співзасновники Ільницький В.І., Душний А.І., Зимомяр І.М.
Адреса редакції: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, вул. Івана Франка, 24, м. Дрогобич, обл. Львівська, 82100. тел.: (03244) 1-04-74, факс: (03244) 3-81-11, e-mail: info@aphn-journal.in.ua

© Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 2021
© Пантюк М.П., Душний А.І., Зимомяр І.М., 2021

Recommended for publication
by Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Academic Council
(protocol No 14 from 25.11.2021)

Humanities science current issues: Interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Young Scientists Research Papers / [editors-compilers M. Pantyuk, A. Dushnyi, I. Zymomrya]. – Drohobych: Publishing House „Helvetica”, 2021. – Issue 43. Volume 1. – 282 p.

The publication is intended for those who is interested in the High School Pedagogics and psychology, philology, art development.

Editorial board:

M. Pantyuk – Editor-in-Chief, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Vice-Rector for Scientific Work (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical); **A. Dushnyi** – Co-Editor, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Head of the Department (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University), Corresponding Member (International Academy of Pedagogical Education); **I. Dmytriv** – Corresponding Secretary, Candidate of Philological Sciences, Associate Professor (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **V. Andrieiev** – Doctor of History, Professor (Kyiv Grinchenko University); **I. Bermes** – Doctor of Arts, Professor, Head of the Department (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **M. Haliv** – Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **V. Halyk** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor, Senior Lecturer at the Department (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **J. Gzhesiak** – Dr. Gab., Associate Professor (Konin Higher Secondary School of Education); **H. Hrytsenko** – Candidate of Historical Sciences (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **V. Dutchak** – Doctor of Arts, Professor, Head of the Department (Vasyl Stefanyk Precarpathian National University); **V. Zaiets** – Candidate of Art Studies, Deputy Dean of the Faculty of Folk Instruments (National Music Academy of Ukraine named after Peter Tchaikovsky); **I. Zymomrya** – Doctor of Philology, Professor, Head of the Department (Uzhgorod National University); **P. Ivanyslyn** – Doctor of Philology, Professor, Head of the Department (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **R. Korsak** – Doctor of Historical Sciences, Professor, Head of the Department (Uzhgorod National University); **Marszalek-Kawa Joanna** – Doctor of Science, Associate Professor, (Nicolaus Copernicus University in Torun, Torun, Poland); **V. Masnenko** – Doctor of History, Professor, Head of the Department (Bogdan Khmelnytsky Cherkasy National University); **M. Kravchyk** – Ph.D. in Philosophy, Associate Professor (International Humanitarian University); **N. Maftyn** – Doctor of Philology, Professor (Vasyl Stefanyk Precarpathian National University); **P. Matskiiv** – Doctor of Philology, Professor, Head of the Department (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Nevmerzhytska** – Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor (General Pedagogy and Preschool Education of Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **L. Orshanskyi** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department (Ivan Franko State Pedagogical University); **M. Pahuta** – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (Ivan Franko State Pedagogical University); **T. Pantiuk** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **O. Petrechko** – Doctor of History, Professor, Head of the Department (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **A. Pecharskyi** – Doctor of Philological Sciences, Professor (Lviv National University); **N. Synkevych** – Candidate of Arts (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **O. Sytnyk** – Doctor of History, Associate Professor, Head of the Chair (Bogdan Khmelnytskyi State Pedagogical University); **I. Stashevskia** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Vice-Rector (Academic Affairs of Kharkiv State Academy of Culture), Honored Worker of Arts of Ukraine, Academician (International Academy of Pedagogical Education); **A. Stashevskiy** – Doctor of Arts, Professor, Head of the Department (Kharkiv State Academy of Culture), Honored Worker of Arts of Ukraine, Academician (International Academy of Informatization); **Y. Stetsyk** – Doctor of Historical Sciences, Associate Professor (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **M. Strenachikova** – Doctor of Science (Doc. CSc., PhD.), (Academy of Arts in Banska Bystrica); **V. Telvak** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **O. Ustymenko-Kosorich** – Candidate of Art History, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Director of the Educational and Scientific Institute of Culture and Arts (Sumy State Pedagogical University named after A.S. Makarenko); **D. Chyk** – Doctor of Philology, Associate Professor, (Taras Shevchenko Kremenets Regional Humanities and Pedagogical Academy); **H. Yavorska** – Doctor of Education, Professor (International Humanitarian University); **B. Yanyslyn** – Candidate of Historical Sciences, Senior Research Associate (Institute of History of Ukraine of the NAS of Ukraine); **V. Yaremchuk** – Doctor of History, Professor (Ostroh Academy National University).

The collection is included in such international databases as **Index Copernicus International**.

According to the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine as of 28.12.2019 No 6143 (annex 4), the journal is included in the List of scientific professional editions of Ukraine (category “B”) on pedagogical sciences (011 – Educational, pedagogical sciences, 012 – Pre-school education, 013 – Primary education, 014 – Secondary education (subject specialization), 015 – Professional education (in the field of specializations), 016 – Special education).

According to the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine as of 17.03.2020 № 409 (annex 1), the journal is included in the List of scientific professional editions of Ukraine (category “B”) on philological sciences (035 – Philology) and culture and arts (022 – Design, 023 – Fine arts, decorative arts, restoration, 024 – Choreography, 025 – Musical arts, 026 – Performing art, 027 – Museum and monument studies, 028 – Management of socio-cultural activities).

Print media registration certificate «Humanities science current issues: Interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Young Scientists Research Papers» series KV № 19906-9706P dd. 14.05.2013.

All electronic versions of articles in the collection are available on the official website edition
www.afhn-journal.in.ua

Editorial board do not necessarily reflect the position expressed by the authors of articles,
and is not responsible for the accuracy of these data and references.

The articles were checked for plagiarism using the software StrikePlagiarism.com developed by the Polish company Plagiat.pl.

Founder and Publisher – Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University,
co-founders V. Ilnytskyi, A. Dushnyi, I. Zymomrya.

Editorial address: Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, Ivana Franka str., 24, Drohobych, Lviv region,
82100. tel.: (03244) 1-04-74, fax: (03244) 3-81-11, e-mail: info@afhn-journal.in.ua

© Drohobych State Ivan Franko
Pedagogical University, 2021
© M. Pantyuk, A. Dushnyi, I. Zymomrya, 2021

ЗМІСТ

ІСТОРІЯ

Natália VÁRADI. The plant cultivation situation of Transcarpathia in the Khrushchev era (1953–1964).....	4
Василь ІЛЬНИЦЬКИЙ. Використання вибухівки у протистоянні радянської репресивно-каральної системи із українським визвольним рухом (1944–1950-і рр.).....	12
Ростислав МЕЛЬНИК, Ірина СПИЧАК. Студентське проектно-конструкторське бюро Львівського політехнічного інституту у системі народного господарства 1960–1970-х рр.: діяльність, здобутки, визнання.....	26

МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

Олена БАЗАН. Ранні твори Віталія Губаренка: на шляху становлення індивідуального стилю.....	34
Юлія БЕЗПАЛЕНКО. Фундаментальні поняття про тіло танцівника в хореографії під час викладання класичного танцю у ВНЗ.....	41
Лариса БУТКО, Дар'я ВАСИЛЕНКО, Катерина РАЗНО. Оцифрування документного фонду бібліотеки як ключовий засіб її ребрендингу.....	49
Петро ВАКАЛЮК. Сонати для труби Мауріціо Каццаті: традиційність і новаторство.....	55
Катерина ГАМАЛІЯ. Жертовність у семантиці зображень пелікана: віра, надія та любов.....	65
Валентин ГОЛУС, Леонід ЗВЕНІГОРОДСЬКИЙ, Олександр ЛЕВАДНИЙ. Історичний і термінологічний аспект еволюції символіки товарних знаків.....	71
Ganna GOLUBNYCHNA. Artistic and imaginative properties of gender infographics.....	78
Андрій ДЕМ'ЯНЧУК. Чудотворна ікона Мати Божа Ласкава та її копії в католицьких храмах Галичини.....	85
Erkan NILUFER. The use of fabric and sewing techniques as art materials in the works of Gozde Ilkin and Gunesh Terkol.....	92
Ольга ЗАВ'ЯЛОВА, Наталя КОХАН. Ленд-арт у контексті мистецтвознавчої думки сьогодення.....	97
Вікторія ЗАЙЦЕВА. Іконостас Троїцької надбрамної церкви Києво-Печерської лаври. Дослідження та реставрація.....	104

МОВОЗНАВСТВО. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Ханум Фархад кызы АБДУЛЛАЕВА. Особенности художественного стиля романов Гусейна Рахми Гюрпынара.....	111
Yasin Babazade. American lexicography in the XVIII–XX centuries.....	117
Ніна БАЛИКОВА. Естети й ексцентрики: постаті самітників у «Нотатках знічев'я» Кенко-хоші.....	121
Yuliia VILENKA, Malvina KOLOMIIETS. The role of home reading and home screening in foreign language learning by students of language departments.....	127
Dmytro BORYS. Suffixed clipping in the 21 st century English slang.....	135
Олена ВОЛГІНА. Відтворення концепту «DONNA/ЖІНКА» в італійських прислів'ях та приказках.....	141
Юлія ГОДІСЬ. Семантика оцінки в промоційних анотаціях до текстів жанру «мистецтво успіху».....	148
Аліна ГОНЧАРЕНКО, Ірина ОЛЕКСАНДРУК. Словотвірне освоєння новітніх англiзмiв на позначення популярних спiльнот i сервiсiв вiртуальної комунiкацiї в українській мові.....	155
Оксана ДАНИЛЕНКО. Структурно-лінгвістичні особливості ритуального жанру політичного дискурсу (на матеріалі новорічних звернень канцлерки Німеччини 2020–2021 рр.).....	162
Турана Фаиг Кызы ДЖАББАРЗАДЕ. Теоретические истоки интертекстуальности.....	167
Гюль ЭТРАБЕ. Символ граната как элемент паратекста в книге сказок Оскара Уайльда «Гранатовый домик».....	173

ПЕДАГОГІКА

Юлія АНЦУТ. Рольова гра як невід’ємний елемент сучасного заняття із французької мови в закладах вищої освіти.....	182
Олена БЛИК, Ганна КАРНАКОВА, Яна ФЕНЬОВ. Наукові проєкції феномену професійно-творчого потенціалу майбутнього вчителя початкових класів.....	187
Надія БІЛОУСОВА, Тетяна ГОРДІЄНКО. Діяльнісний підхід (на прикладі моделювання) на уроках ЯДС у початковій школі.....	192
Вікторія БОНДАРЕНКО, Артем ЦЬОМКАЛО, Геннадій ШИШКІН. Основи нанофізики та нанотехнологій у закладах середньої та вищої педагогічної освіти.....	198
Halyna BONDARENKO. Innovative methods of teaching foreign languages in the context of the educational process’ humanistic orientation.....	205
Наталія ГАЛЬЧУН. Міжкультурна компетентність як складник професійної компетентності медичного працівника.....	211
Natalia HERTSOVSKA, Tetiana SHPENYK. The importance of historical excursus in teaching English idioms.....	220
Олена ГОРДІЄНКО, Анастасія ШЕВКУН. Інтеграція інтерактивних технологій у викладанні іноземної мови у медичних закладах вищої освіти.....	226
Тетяна ГРАЧОВА, Аліна ГРАЧОВА, Катерина ГОРБАЧОВА. Ефективність організації самостійної роботи в школі як фактор підвищення якості освіти.....	235
Наталія ГРИЦАК. Формування компетентності жанрового аналізу різнонаціональних художніх творів майбутнього вчителя-філолога: сучасний стан.....	241
Тетяна ДЕГТЯРЬОВА, Аліна ШЕВЦОВА. Роль візуальної наочності в процесі формування мовленнєвої компетенції студентів-іноземців.....	248
Наталія ДУБІНІНА, Марія ОГРЕНІЧ. Зміст професійної діяльності і підготовки майбутніх інженерів-будівельників.....	252
Світлана ЄЛДІНОВА. Використання елементів колективної творчої діяльності на уроках читання та в позаурочний час у початковій школі.....	259
Руслан ЖОГА. Адаптивні технології в музично-педагогічній освіті.....	265
Оксана ЗУБЕНКО, Оксана СТОЛЯРЕНКО, Олена СТОЛЯРЕНКО. Новітні методи викладання іноземних мов у закладах вищої освіти: виклики дистанційного та змішаного навчання.....	271

УДК 378

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/43-1-40>

Оксана ЗУБЕНКО,

orcid.org/0000-0001-5435-5817

*асистент кафедри іноземних мов професійного спрямування
Донецького національного університету імені Василя Стуса
(Вінниця, Україна) xepazov@gmail.com*

Оксана СТОЛЯРЕНКО,

orcid.org/0000-0001-7080-0626

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
Вінницького національного технічного університету
(Вінниця, Україна) Oksanny-81@ukr.net*

Олена СТОЛЯРЕНКО,

orcid.org/0000-0002-1899-8089

*доктор педагогічних наук,
професор кафедри педагогіки професійної освіти та управління освітніми закладами
Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського
(Вінниця, Україна) Olena-best@ukr.net*

НОВІТНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ВИКЛИКИ ДИСТАНЦІЙНОГО ТА ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

З моменту введення карантинів закладам вищої освіти довелося кардинально змінюватися та шукати альтернативні методи для продовження процесу навчання іноземних мов. На момент спалаху COVID-19 навчання в інтернеті не було в новинку. Багато закладів вищої освіти вже використовували такий інструмент під час змішаного й дистанційного вивчення. Застосування таких методів навчання відбувається на всіх академічних рівнях і формах викладання іноземної мови. У статті досліджуються різні погляди стосовно новітніх способів викладання іноземних мов у закладах вищої освіти. Вивчаються виклики й сприятливі умови використання сучасних онлайн-ресурсів і технологій під час дистанційного й змішаного навчання. На думку Ю. Бистрової, поняття «новітні методи викладання» полікомпонентне, оскільки об'єднує всі ті нові й ефективні способи освітнього процесу (здобуття, передачі й продукування знань), які, власне, сприяють інтенсифікації та модернізації навчання, розвивають творчий підхід та особистісний потенціал здобувачів вищої освіти (Бистрова, 2015: 27–33). Питання впровадження новітніх методів у вищій освіті України з урахуванням зазначених форм навчання завжди актуальне. Робота спрямована на ґрунтовний аналіз новітніх методів викладання іноземних мов, які почали активно й стрімко розвиватися у зв'язку зі зростаючою потребою в опануванні іноземної мови в короткий термін. Доведено, що якісна іношомовна підготовка студентів закладів вищої освіти можлива за умови впровадження сучасних освітніх технологій, таких як: професійно орієнтоване навчання, метод проєктів, технології інтенсивного й дистанційного навчання, інформаційні й телекомунікаційні технології, робота з навчальними й контролюючими комп'ютерними програмами з іноземних мов, ігрові технології, створення презентацій, тренінгові системи навчання та інші.

Ключові слова: дистанційне навчання, змішане навчання, методика, іноземні мови.

Oksana ZUBENKO,

orcid.org/0000-0001-5435-5817

Lecturer at the Department of Foreign Languages for Specific Purposes
Vasyl Stus Donetsk National University
(Vinnytsia, Ukraine) xenazov@gmail.com

Oksana STOLIARENKO,

orcid.org/0000-0001-7080-0626

Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor at the Department of Foreign Languages
Vinnytsia National Technical University
(Vinnytsia, Ukraine) Oksanny-81@ukr.net

Olena STOLIARENKO,

orcid.org/0000-0002-1899-8089

Doctor of Pedagogical Sciences,
Professor at the Department of Pedagogy,
Vocational Education and Management of Educational Institutions
Vinnytsia State Pedagogical University after Mykhailo Kotsiubynskyi
(Vinnytsia, Ukraine) Olena-best@ukr.net

NEW METHODS OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS, CHALLENGES OF DISTANCE AND BLENDED LEARNING

Since the introduction of quarantines, higher education institutions (HEIs) have had to change radically and look for alternative methods to continue the process of teaching foreign languages. At the time of the COVID-19 outbreak, online learning was not new. Many HEIs have already used this tool during distance and blended learning at all academic levels and forms of foreign language teaching. The article explores different views on the latest ways of teaching foreign languages in the HEIs. The challenges and possibilities of using modern online resources and technologies during distance and blended learning are studied. According to Yu. Bystrova, the concept of “the newest teaching methods” is multicomponent, as it combines all the new and effective ways of the educational process (acquisition, transfer and production of knowledge), which, in fact, contribute to the intensification and modernization of education, develop a creative approach and personal potential of higher education applicants (Bystrova, 2015: 27–33). The issue of introducing the latest methods in higher education in Ukraine, taking into account these forms of education, is always relevant. This work is aimed at a thorough analysis of the latest methods of teaching foreign languages which began to develop actively and rapidly due to the growing need to master a foreign language in the short term. It is proved that high-quality foreign language training of the students of HEIs is possible with the introduction of modern educational technologies, such as vocational training, project method, intensive and distance learning technologies, information and telecommunication technologies, work with educational and control computer programs in foreign languages, game technologies, creation of presentations, training systems, etc.

Key words: distance learning, blended learning, methodology, foreign languages.

Постановка проблеми. Невід’ємною частиною підготовки фахівців у різних галузях є вивчення іноземної мови, що являє собою важливий складник сьогоденного ритму життя. Опанування іноземної мови – дуже важливий крок, який потребує значних зусиль, адже в майбутньому це запорука успіху для подальшої кар’єри. Щоб досягти високого рівня з іноземної мови, викладачу важливо знати новітні методи навчання та спеціальні прийоми, щоб оптимально вибрати метод відповідно до рівня знань, потреб, інтересів студентів тощо. Раціональне вивчення та мотивування для використання методів навчання на заняттях з іноземної мови вимагає творчого підходу з боку викладачів, оскільки «педагогіка є наукою та

мистецтвом одночасно, тому й підхід до вибору методів навчання має ґрунтуватися на творчій педагогіці» (Кузьмінський, 2008: 159–160).

Віддалена форма навчання, в якій зараз вимушені знаходитись вищі навчальні заклади через спалах COVID-19, виявилася складним викликом для викладачів і студентів. Розглядаючи наслідки закриття денної форми навчання в закладах вищої освіти (далі – ЗВО), ЮНЕСКО назвала ряд викликів такого періоду (ЮНЕСКО, 2021), а саме: стрес для викладачів, соціальну ізоляцію, труднощі у вимірюванні, тестуванні засвоєння знань і проблеми, котрі пов’язані зі створенням, підтримкою та вдосконаленням дистанційного навчання. Як зазначає І. Когут: «Більшість цих наслідків

має велике значення для вищих навчальних закладів» (Когут, 2021). До цього можна додати й інші виклики, які стали більш вираженими в результаті різкої зміни методів навчання, а саме: недостатні цифрові навички (як серед студентів, так і серед викладачів), недосконалість методів вивчення в разі зміни методу спілкування зі студентами, питання академічної доброчесності (Совсун, 2020). Водночас будь-яка зміна соціальних умов може привести до того, що із часом проблеми, які стали очевидними, зміняться на нові можливості й шляхи для викладачів і студентів.

Тому в контексті вимушеного дистанційного навчання питання впровадження інноваційних методів у вищу освіту в Україні з урахуванням дистанційного й змішаного навчання найактуальніші. Такі теми, як зміст і форми навчання, новітні методи й технології навчання іноземних мов, їх особливості для закладів вищої освіти, потребують ретельного вивчення та аргументування з науково-практичного боку.

Аналіз досліджень. Аналіз наукових статей останнього періоду показав, що дистанційне навчання та методи, котрі використовуються в подібній роботі, привертають увагу дослідників. Технології дистанційного навчання та їх застосування у вищій школі розглядають такі дослідники, як Ю. Бистрова, І. Бацуровська, І. Совсун (Бистрова, 2015: 31; Бацуровська, 2011; Совсун, 2020), котрі звертають увагу на можливості платформи MOODLE. Рекомендації щодо впровадження змішаного навчання в закладах ЗВО роз'яснено Міністерством освіти і науки України (МОН, 2021). Деякі вчені розглядають можливість використання розумних технологій у контексті вивчення іноземних мов, включаючи вебінари, соціальні мережі, вікі й подкасти (Воронкова, Кивлюк, 2021: 89). Ю. Назаренко, О. Сирбу (Назаренко, Сирбу, 2021) аналізують проблеми й наслідки пандемії в освіті. Серед теоретичних і практичних підходів до розв'язання цих проблем, на їхню думку, важливими й недорозвиненими є питання формування та підтримки мотивації студентів до ефективного вивчення іноземних мов на дистанційних заняттях. Адже студенти, перебуваючи на відстані від викладача, мають слідкувати не тільки за часом на екрані ноутбука або смартфона, а також запам'ятовувати нову інформацію, розвивати нові знання та навички з іноземної мови. Питання підтримки мотиваційної складової частини й інтересу як результату в процесі вивчення іноземної мови потребує розробки відповідних методів, які мають містити цікаві й продумані завдання, що дають змогу розвивати творчий потенціал студентів, ефективно

опанувати матеріал та об'єктивно перевіряти рівень вивчених тем.

Мета статті – розкрити роль і значення новітніх методів викладання іноземних мов у закладах вищої освіти й розглянути проблеми дистанційного й змішаного навчання.

Виклад основного матеріалу. Сучасну освіту неможливо уявити без інформаційних технологій. Пройде ще трохи часу, і в поняття традиційного навчання міцно закріпляться такі інструменти, як електронні курси, електронні бібліотеки, новітні засоби навчання та технології передачі знань. Змінюються усталені підходи й методики, а найголовніше – змінюються потреби сучасних здобувачів вищої освіти. Очевидно, що не реагувати на ці зміни не можна й не вдасться.

В умовах розвитку сучасного інформаційного суспільства ці зміни цілком природні, а впровадження інновацій в освіту є необхідним процесом.

Дистанційне навчання – це тип навчання, що засноване на освітній взаємодії віддалених один від одного викладачів і студентів. Реалізація такого навчання відбувається за допомогою телекомунікаційних технологій і ресурсів мережі інтернет. Популярне введення електронного навчання (e-learning) не повинно підміняти собою аудиторне заняття з викладачем. Тобто воно має лише розширювати можливості освіти й зменшувати аудиторне навантаження. Разом із тим дистанційне навчання є частиною змішаного навчання, яке стало все частіше використовуватися під час навчання студентів-заочників.

Змішане навчання (Blended Learning) – це підхід до педагогічної та технологічної моделі. Також це методологія, яка поряд з онлайн-технологіями спирається на безпосередню взаємодію між студентами й викладачами в аудиторії. Теоретичні й практичні дослідження дистанційного й змішаного навчання зараз надзвичайно актуальні, про що свідчить статистика Google Trends. У 2020 році тема пошуку «дистанційна освіта» стала найпопулярнішою. Інтерес до теми «змішане навчання» різко зріс у серпні й на початку 2020–2021 навчального року й продовжує залишатися на досить високому рівні.

У рекомендаціях Міністерства освіти і науки (МОН, 2021) щодо запровадження змішаної освіти у вищих навчальних закладах зазначено, що крім переваг у вивченні окремих дисциплін такий вид освіти забезпечує:

- узгодження змісту освітніх програм;
- постійний моніторинг якості освіти;
- демонстрацію індивідуальних курсів потенційним абітурієнтам;

– можливу комерціалізацію освітнього контенту.

Як ми бачимо, формується ідея, що змішане навчання стане найефективнішим і найпопулярнішим засобом навчання у сфері освіти, частково переходячи в комерційну площину.

Викладання іноземної мови під час використання дистанційного компонента в процесі змішаного навчання приносить значну користь, адже викладачі отримують інструмент із великим потенціалом. На результат навчання, однак, впливає наявність комп'ютерної грамотності викладачів, умінь підготувати необхідні матеріали, підібрати цікавий зміст, правильно використовувати чинні програми. Тобто цифрова грамотність викладачів і студентів як одна з важливих проблем, про яку згадують дослідники, виходить на перший план та одночасно починає розв'язуватися. Педагог ставить собі за мету донести цікавий матеріал зі зрозумілою подачею змісту. Під час підготовки до занять викладач перевіряє свій навчальний матеріал, звертаючи увагу на завдання, зміст тексту, фахову лексику, лексико-граматичне наповнення та інше. Для розвитку лексичної та граматичної компетенції та формування різних видів мовленнєвої діяльності можна використовувати такі додатки, як Quizlet, MasterTest, Online Test Pad, Kahoot!, ClassMaker. Платформа Quizlet, наприклад, суттєво полегшує процес засвоєння нового вокабуляру, проте доречно виконувати вправи з обмеженням в часі й комбінувати з іншими видами опитування, щоб унеможливити або суттєво зменшити можливість застосування електронного перекладу здобувачами.

Навчальний процес під час аудіювання за допомогою віддалених технологій також має широкий спектр можливостей. Викладач, використовуючи додаток, наприклад SKYPE або MS TEAMS, може включити аудіо- або відеофайли для прослуховування всіма студентами без використання додаткового обладнання. Усе, що для цього потрібно, – це правильно налаштувати звук і мати стабільне Інтернет-з'єднання.

Без сумніву, підготовка таких завдань вимагає додаткової роботи, але такий вид діяльності особливо важливий під час вивчення іноземних мов. Інструменти, які можуть допомогти із цим впоратися, – це документи Google. Наприклад, відповідь на відкрите запитання, використане в опитуванні, яке насправді може бути звичайним есе або офіційним чи неофіційним листом, студенти можуть писати й одночасно слухати навчальний матеріал, а викладач, отримавши відповіді, одразу може перевіряти й коментувати їх, навіть перевірити текст на унікальність на безкоштовних

онлайн-сервісах. Таке одночасне виконання письмового завдання протягом обмеженого часу зменшує можливість студентів копіювати відповіді з інтернету. Крім того, під час захисту роботи кожен учасник навчального процесу може вивести свою роботу на спільний екран та отримати коментарі щодо правильності виконання та корекції як від викладача, так і від інших здобувачів.

Значну допомогу в розширенні знань про різні онлайн-інструменти надають курси дистанційного навчання для викладачів, наприклад, Cambridge Assessment English. Наступний ресурс – Futurelearn – це освітня платформа дистанційного навчання як для викладачів, так і для студентів. Портал Coursera після впровадження суворого карантину почав надавати доступ до своїх курсів безкоштовно для викладачів, студентів та інших освітніх організацій. За останні два роки суттєво збільшилась роль вебінарів, тренінгів, розширилась їхня тематика й залученість аудиторії. Ряд освітніх центрів, наприклад, Міжнародний освітньо-методичний центр Dinternal Educational, запровадив серію сезонних вебінарів і тренінгів для викладачів, а також пропонує допомогу в проведенні тематичних онлайн-тренінгів для студентів зі своїми викладачами. Усі ці інструменти демонструють учасникам навчального процесу користь від користування зазначеними ресурсами.

Окрім цього, чудовим доповненням є інтерактивні дошки Miro (<https://miro.com/>) і Padlet (<https://uk.padlet.com/>), котрі надають можливість викладати матеріал і працювати в режимі реального часу. Студенти можуть спільно розробляти й демонструвати власні проекти й презентації. Викладач має змогу спланувати роботу так, щоб студенти мали можливість попрактикуватися: прослухати необхідний аудіоматеріал, подивитися навчальний відеоролик, дати відповіді на запитання, потренувати навички говоріння. Завдяки різноманітним програмним додаткам є можливість навчатися в будь-який зручний час, швидко знаходити й опрацьовувати навчальний матеріал. Можливість організації такої діяльності надають різні освітні платформи. Зручним інструментом можуть стати платформи MOODLE і Google Class, застосування таких сервісів, як Zoom, Google Meet, Skype, MS Teams, Discord тощо. За короткий час викладачам і студентам довелося освоїти можливості різних доступних навчальних платформ, іноді поєднуючи їх для досягнення мети заняття.

Без сумніву, читання, аудіювання, письмо й інші способи вивчення іноземних мов онлайн суттєво відрізняються в порівнянні з аудиторним навчанням, проте й вони можуть бути ефективними.

Викладаючи мовлення (за допомогою відео), педагог може бачити й чути студентів, так само як і в аудиторії, але виправлення помилок доводиться відкладати до тих пір, поки студент не закінчить промову, оскільки він зазвичай не може чути виправлене слово або фразу правильно. Доречно записати помилки студентів і провести дискусію або пояснення пізніше, по закінченню виступу здобувача. Викладач також може використовувати чат або жести, що, як показала практика, досить ефективно. Існує можливість для студентів записати себе й послухати результат або навіть зробити повторний запис, щоб покращити остаточну «версію» – це цікаві й корисні можливості, які відкривають інтернет-ресурси. Крім того, додаток ZOOM пропонує чудову можливість розбити студентів на пари або невеликі групи в різних залах (кімнатах), що дозволяє одночасно готувати діалоги або обговорювати теми. Викладач / тренер своєю чергою може відвідувати, перерозподіляти групи, слухати й допомагати їм із завданнями.

Читання на онлайн-заняттях теж досить ефективно в порівнянні з аудиторними: можна розповсюдити текст на екрані для всіх студентів одночасно, в результаті чого зникає проблема забезпечення підручниками чи достатньою кількістю роздаткового матеріалу. Нині текстовий переклад значною мірою замінюють онлайн-перекладачами, якими постійно користуються студенти, особливо з низьким рівнем володіння іноземною мовою. Якщо в аудиторії можна контролювати такий процес, то в умовах дистанційного навчання це практично неможливо. З такої причини практику перекладу під час дистанційного навчання варто обмежити окремими лексико-граматичними структурами.

Існує багато ресурсів для запису висловлювань, історій іноземною мовою. Найпростіший спосіб, яким студенти постійно користуються в спілкуванні між собою, – це запис монологу в будь-якому месенджері, котрий можна надіслати, в тому числі й викладачеві, з метою аналізу правильності вимови слів і речень з іноземної мови. Такий спосіб можна використовувати для запису власних голосових або звукових проєктів, вживаючи більш професійні інструменти, наприклад Speakpipe-диктофон, Padlet. Усі ці ресурси можуть допомогти значно урізноманітнити завдання, зробити їх привабливими й креативними й охопити більшу аудиторію учасників.

Карти Google – це також результативний ресурс для викладачів і студентів під час вивчення краєзнавчих тем, за допомогою яких можна проводити невеликі екскурсії до міст, що вивчаються. Наприклад, Лондон, столицю Великобританії, раніше описували й показували на картинці, а тепер завдяки новітнім технологіям можна «пройти» його старовинними вулицями й побачити сучасні хмарочоси Сіті.

Отже, ми бачимо, що існує багато онлайн-ресурсів, які зручно використовувати в змішаному й дистанційному форматі навчання, зменшуючи тим самим для викладачів проблеми й виклики, з якими вони зустрілися під час пандемії Covid-19, особливо на початку екстреного й важкого періоду переходу на віддалений формат навчання.

Висновки. Таким чином, дистанційне й змішане навчання є викликом сьогодення, з яким викладачі можуть і повинні впоратися. Існує ряд методологічних проблем, що мають організаційно-психологічний характер, які також доведеться розв'язувати тим, у чиїх руках освіта сучасної молоді. Для успішного прогресу у вивченні іноземної мови існує широкий вибір технічних можливостей: програми, платформи, ресурси. Зацікавлений фахівець спроможний знайти пояснення, майстер-класи й тренінги для опанування нових інструментів. Звісно, не все залежить від викладача, студенти також повинні бути вмотивовані й докладати певних зусиль у вивченні іноземних мов. Важливу роль відіграє технічне оснащення закладів вищої освіти, яке не завжди відповідає сучасним вимогам через недостатнє фінансування. Як ми бачимо, студенти можуть знайти багато цікавого й корисного в дистанційному навчанні, а завдяки ретельному плануванню змішане навчання може суттєво урізноманітнити традиційне заняття, передати знання новими й захоплюючими способами. Традиційні курси можуть бути модифіковані відповідно до змішаної або дистанційної моделі, потребам та очікуванням студентів у навчанні, а також педагогічним вимогам викладача. Проте необхідно врахувати навантаження на викладачів, яке за останній час зросло в кілька разів і залишається стабільно високим, що призводить до зниження інтересу, підвищення стресу (подекуди перманентного стресу) і емоційного вигорання навіть найкреативніших фахівців.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бистрова Ю. Інноваційні методи навчання у вищій школі України. *Право та інноваційне суспільство*. 2015. № 1 (4). С. 27–33.
2. Кузьмінський А., Омеляненко В. Педагогіка : Підручник. Київ : Знання-Прес, 2008. 447 с.

3. Adverse consequences of school closures. *UNESCO* : вебсайт. URL: <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/consequences> (дата звернення: 01.02.2021).
4. Когут І., Назаренко Ю., Сирбу О. Коронавірус та освіта: аналіз проблем і наслідків пандемії. *CEDOS-аналітичний центр* : вебсайт. URL: <https://cedos.org.ua/uk/articles/koronavirus-ta-osvita-analiz-problem-i-naslidkiv-pandemii> (дата звернення: 01.02.2021).
5. Совсун І. Шість проблем української вищої освіти, які виявив карантин. Вища освіта в Україні. *Освіта UA* : вебсайт. URL: <https://osvita.ua/vnz/74767/> (дата звернення: 30.01.2021).
6. Бацуровська І., Самойленко О. Технології дистанційного навчання у вищій освіті. *Альянс наук : вчений – вченому* : матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції, м. Дніпро, 25–26 лютого 2011 р. Дніпро, 2011. Т. 6 : Наукові праці з педагогіки та психології. С. 26–29.
7. Воронкова В., Кивлюк О. Людина у освітньому просторі smart-суспільства. *Interdisciplinary Studies of Complex Systems*. 2017. № 10–11. С. 88–95. URL: http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/17103/1/Voronkova_Kyvlyuk.pdf (дата звернення: 30.01.2021).
8. Рекомендації щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової перед вищої та вищої освіти. *МОН* : вебсайт. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2020/zmyshene%20navchanny/zmishanenavchannia-bookletsreads-2.pdf> (дата звернення: 30.01.2021).

REFERENCES

1. Bistrova Y. Innovatsiini metody navchannia u vyshchii shkoli Ukrainy. [Innovative teaching methods in the higher school of Ukraine] *Law and Innovation Society*. – 2015. – № 1 (4). – pp. 27–33. [in Ukrainian].
2. Kuzminsky A.I., Omelyanenko V.L. *Pedahohika: Pidruchnyk*. [Pedagogy: Textbook] – К.: Znannia-Pres, 2008. – 447 p. [in Ukrainian].
3. Adverse consequences of school closures // *UNESCO* : web-site. URL: <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/consequences> [in English].
4. Kohut I., Nazarenko Yu., Syrbu O. Koronavirus ta osvita: analiz problem i naslidkiv pandemii. [Coronavirus and Education: analysis of problems and consequences of pandemic]. *CEDOS analytical centre*. URL: <https://cedos.org.ua/uk/articles/koronavirus-ta-osvita-analiz-problem-i-naslidkiv-pandemii> [in Ukrainian].
5. Sovsun I. Shist problem ukraïnskoi vyshchoi osvity, yaki vyiavyv karantyn. [Six problems that quarantine discovered]. *Higher education in Ukraine. Osvita UA*. URL: <https://osvita.ua/vnz/74767/> [in Ukrainian].
6. Batsurovsjka I.V. Tekhnolohii dystantsiinoho navchannia u vyshchyi osviti. [Distance learning Technologies in higher education] *Alians nauk: vchenyi vchenomu: mater.VI nauk.-prakt. konf., 25–26 lut. 2011 r. 2011 v. 6 : Naukovi pratsi z pedahohiky ta psykholohii*. [Scientific works on pedagogy and psychology]. pp. 26–29. [in Ukrainian].
7. Voronkova V., Kyvliuk O. Liudyna u osvitnomu prostori smart-suspilstva. [A man in an education space of smart-society]. *Interdisciplinary Studies of Complex Systems*. 2017. № 10–11. pp. 88–95. URL: http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/17103/1/Voronkova_Kyvlyuk.pdf [in Ukrainian].
8. Rekomendatsii shchodo vprovadzhennia zmishanoho navchannia u zakladakh fakhovoi peredvyshchoi ta vyshchoi osvity. *MON*. [Recomendathion on introduction of blended learning to the institutions of pre-high and high education] – URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2020/zmyshene%20navchanny/zmishanenavchannia-bookletsreads-2.pdf> [in Ukrainian].